

Geschiedenis

Landsexamen havo

Programma van toetsing en afsluiting

2026

Inhoudsopgave

Het eindexamen	3
Het examenprogramma.....	3
Beschrijving van de examenstof	3
Het centraal examen	4
Het commissie-examen	4
Beoordeling van het commissie-examen	4
Het eindcijfer	5
Profielwerkstuk	5
Bijlage 1 Hulpmiddelen	6
Bijlage 2 Tips.....	7

Geschiedenis havo

Het eindexamen

Het examen bestaat uit een centraal examen en een commissie-examen.

Het centraal examen is gelijk aan het centraal examen van de scholen.

Het commissie-examen bestaat uit een mondeling examen.

Het examenprogramma

Geschiedenis		centraal examen	commissie- examen
Domein A Vaardigheden	A1: Informatievaardigheden	X	X
	A2: Onderzoek vaardigheden	X	X
Domein B Levens- onderhoud	B1: van nomaden samenlevingen naar agrarische en stedelijke samenlevingen:		X
	B2: Economische en Sociale Verhoudingen	X	X
Domein C Primaire samenleving	C1: Primaire samenlevingsverbanden en opvoeding		X
Domein D Staat, natie en politiek	D1: Koloniale regimes en politieke cultuur	X	X
	D2: Politieke geschiedenis van de Nederlandse Antillen	X	X
	D3: Staatsinrichting	X	X
	D4: Totalitaire systemen en staten	X	X
Domein E Oorlog en vrede	E1: Internationale betrekkingen en oorlogsvoering	X	X
Domein F Migratiestromen en culturele ontwikkelingen	F1: Precolumbiaanse tijd en de ondergang van de indianen		X
	F2: Trans-Atlantische slavenhandel	X	X
	F3: Van slavernij tot emancipatie	X	X
	F4: Migratie		X
	F5: Culturele ontwikkelingen		X
	F6: Multiculturalisme en pluralistische samenleving		X
	F7: Religie en levensbeschouwing		

Beschrijving van de examenstof

Een beschrijving van de eindtermen is te vinden in een gescheiden bijlage.

Het centraal examen (CE)

Het centraal schriftelijk examen bestaat uit één zitting van 180 minuten tijdens (zie examenrooster).

Het gebruik van het basispakket hulpmiddelen is toegestaan. Voor basispakket hulpmiddelen, zie Regeling toegestane hulpmiddelen.

Welke nader afgebakende thema's uit de domeinen B, D, E en F in het centraal examen worden geëxamineerd, wordt door of in opdracht van de minister bekend gemaakt.

Er worden geen vragen gesteld over die onderdelen die zich naar hun aard niet lenen voor centrale examinering, waaronder vaardigheden die uitdrukkelijk een computer als werkstation vereisen.

De stof voor het centraal examen heeft betrekking op een tweetal afgebakende thema's (domein D3 en E1) in combinatie met het historisch besef van domein A.

De thema's voor het centraal examen 2026 zijn:

1. Staatsinrichting
2. Internationale betrekkingen en oorlogsvoering

Het commissie-examen (CIE)

Het commissie-examen van 40 minuten bestaat uit een mondeling examen en vindt plaats in maart van het desbetreffende examenjaar.

Het mondelinge commissie-examen gaat over de examenstof zoals in de tabel op pagina 3 is aangegeven.

Bij het mondelinge examen wordt aandacht besteed aan:

Het beantwoorden van vragen over één of meer historische vraagstukken van beperkte omvang.

Tijdens het mondeling examen wordt de kennis en het inzicht van de betreffende domeinen getoetst in combinatie met de vaardigheden en benaderingswijzen uit domein A. Dit gebeurt voor een deel aan de hand van één of meer bronnen. Gedurende twintig minuten voorafgaand aan het mondeling examen, krijgt de kandidaat deze bron/bronnen te bestuderen. Daarbij worden de kandidaat één of meer artikelen en/of afbeeldingen voorgelegd over één of meer historische vraagstukken. Over deze artikelen en/of afbeeldingen worden vragen gesteld, waarbij wordt nagegaan of de kandidaat de informatie heeft begrepen en verwerkt en een standpunt kan innemen of een conclusie kan trekken.

Gedurende twintig minuten voorafgaand aan het mondeling examen, krijgt de kandidaat een **casus met één of meerdere bronnen te bestuderen**. Daarbij worden de kandidaat één of meer artikelen en/of afbeeldingen voorgelegd over één of meer historische vraagstukken met betrekking tot domein B.

Beoordeling van het commissie-examen

Voor het commissie-examen wordt het volgende cijfer gegeven:

cijfer a: voor het beantwoorden van vragen over historische vraagstukken, voor een deel aan de hand van de bronnen.

Het cijfer voor het commissie-examen is het cijfer a, afgerond op 1 decimaal

Het eindcijfer

Het eindcijfer wordt als volgt berekend:

eindcijfer = (het cijfer CE + het cijfer CIE) / 2 (afgerond op een geheel getal)

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk kan mede vanuit het vak Geschiedenis worden ingevuld.

Het profielwerkstuk heeft een studielast van 80 uur. Het heeft betrekking op een of twee vakken van het profieldeel.

Wanneer geschiedenis bij het profielwerkstuk is betrokken, omvat het profielwerkstuk:

- een zelfstandig uit te voeren onderzoeksopdracht wat de bijdrage van geschiedenis betreft, is dit:
- het uitvoeren van een historisch onderzoek volgens een compleet historische gebeurtenis, historisch proces of vraagstuk. De vraagstelling is van een grotere complexiteit dan die van praktische opdrachten en heeft de bedoeling de kandidaat zijn kennis, inzicht en vaardigheden in een historisch onderzoek te laten toepassen, overeenkomstig domein A, sub domein onderzoek vaardigheden.

De beoordeling vindt plaats door de examinatoren van de vakken die bij het profielwerkstuk betrokken zijn. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer en wordt separaat op de cijferlijst weergegeven.

Bijlage 1 Hulpmiddelen

Basispakket

Het standaard basispakket bij alle centrale examens en commissie-examens bevat:

- schrijfmateriaal
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- geodriehoek
- gum
- rekenmachine

Ook is het toegestaan om hulpmiddelen mee te brengen die geen relatie hebben met de exameneisen maar wel functioneel kunnen zijn, zoals: markeerstift, puntenslijper, leesliniaal (loep).

Woordenboek

Nederlands-Nederlands (eendelig)
óf Nederlands-thuistaal van de
kandidaat (eendelig) Een digitaal
woordenboek is *niet* toegestaan.

De hulpmiddelen van het basispakket zijn toegestaan bij alle examens. Zij zijn niet alle nodig.

Uitgebreide informatie over hulpmiddelen voor de centrale examens staat in de Regeling toegestane hulpmiddelen op de website van het ETE, www.ete.cw

Bijlage 2 Tips

Centraal examen

- Examenbundels of oude examens zijn geschikt om ervaring op te doen. Oude centrale examens zijn te vinden op de website van ETE: www.ete.cw

Commissie-examen

- Bekijk de informatiefilm over het mondeling commissie-examen op de site:
<https://duo.nl/particulier/staatsexamen-vo/index.jsp>.
NB Dit is wel hoe het in Nederland gaat, maar het geeft ook een goed beeld hoe het bij ons
- Volg het nieuws.
/Oefen in het goed formuleren en het opzetten van een juiste redenering.
- Leer belangrijke jaartallen en tijdvakken.
- Bestudeer de stof van de thema's gedetailleerd.
- Oefen met de voorbeeldcasus op de site: duo.nl/images/geschiedenis-havopdf.pdf.